

Sygn. akt IV CSK 413/19

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku W. N. , L. M., M. M. , J. K. , J. K. , H. B. , K. B., B. S. , B. S. , M. S. i M. K. Ł.

przy uczestnictwie K. S. , D. S. , E. N. , M. N., S. N., D. H. i B. H. o stwierdzenie zasiedzenia, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 czerwca 2020 r., na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców i uczestników postępowania: K. S., D. S. , E. N., M. N. i S. N. od postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 7 lutego 2019 r., sygn. akt IX Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawców K. B. , H. B. , M. K. Ł., J. K. , J. K., M. M. , L. M. , W. N. , B. S. , B. S. , M. S. oraz uczestników E. N. , M. N. , S. N. , D. S. , K. S. od postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 7 lutego 2019 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub

odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji, czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparli na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie jako przyczyny kasacyjnej potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżących rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia SN z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, www.sn.pl). Oznacza to obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia SN z dnia 8 lipca 2009 r., sygn. akt I CSK 111/09, z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II PK 220/08, www.sn.pl).

Zdaniem skarżących istnieje potrzeba wykładni art. 172 § 1 w związku z art. 140, art. 336 i art. 339 k.c. w zakresie samoistnego posiadania nieruchomości, która objęta jest prawem własności w przypadku, gdy żądający stwierdzenia nabycia własności tej nieruchomości przez zasiedzenie są posiadaczami zależnymi nieruchomości sąsiadujących z tą nieruchomością. Wykładnia tych przepisów w ocenie skarżących budzi poważne wątpliwości i rozbieżności także w orzecznictwie Sądu Najwyższego; w tym przypadku skarżący powołali się w szczególności na postanowienia z dnia 2 grudnia 2015 r., sygn. akt IV CSK 85/15 i z dnia 11 grudnia 2009 r., sygn. akt V CSK 183/09, dostępne na www.sn.pl. Wyrazili również pogląd, że potrzebę tę wzmacnia okoliczność braku w systemie prawnym obowiązującym w Polsce w poprzednim ustroju społeczno-gospodarczym możliwości nabycia na własność podobnych nieruchomości skarbowych jak nieruchomości skarżących, skoro do 1990 r. takie posiadanie zależne w ówczesnej świadomości posiadaczy było jak najbardziej zbliżone, a wręcz tożsame z posiadaniem właścicielskim i zastępowało własność.

Skarżący nie wykazali jednak, aby powołane przez nich przepisy prawa budziły wątpliwości interpretacyjne lub rozbieżności w orzecznictwie, nie wskazują na to również okoliczności niniejszej sprawy. Rozbieżne w tym zakresie nie są także powołane orzeczenia Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 2 grudnia 2015 r. wyraźnie powołano się na postanowienie z dnia 11 grudnia 2009 r., z którego wywiedziono, że możliwe jest posiadanie jednej nieruchomości jako posiadacz, któremu przysługuje prawo użytkowania wieczystego, które ma charakter posiadania zależnego i w zakresie tego prawa, a sąsiedniej (przyłączonej) jako posiadacz samoistny, więc odpowiadającego prawu własności. Sprawy o stwierdzenie zasiedzenia są też wielokrotnie odmienne w stanie faktycznym, co wpływa na kierunki podejmowanych rozstrzygnięć. W powołanych wyżej orzeczeniach Sądu Najwyższego jednoznacznie dopuszczono możliwość wystąpienia takiego stanu faktycznego, w którym zachodzi posiadanie zależne jednej nieruchomości i posiadanie samoistne drugiej sąsiedniej, ale nie oznacza to, że taka „możliwość” aktualizuje się zawsze, przeradzając się w bezwzględną zasadę. Wbrew twierdzeniom skarżących potrzeby wykładni nie uzasadnia przywoływany kontekst historyczny, a próba utożsamienia posiadania zależnego i własności jest niezrozumiała.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątplivej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skarżący w ramach tej przesłanki sformułowali szereg zarzutów, które miałyby uzasadniać jej wystąpienie; w tym: 1) art. 172 § 1 k.c. w związku z art. 140 w związku z art. 336 w związku z art. 339 k.c. i art. 6 k.c., 2) art. 339, art. 340 i art. 341 k.c., 3) art. 510 § 1 i 2 k.p.c., 4) art. 382 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c., 5) art. 233 § 2 k.p.c., 6) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., 7) art. 380 w związku z art. 217 § 1 w związku z art. 227 i art. 278 § 1 k.p.c. Przedstawili też rozbudowane uzasadnienie, które jednak nie przekonuje, że doszło w niniejszej sprawie do rażącego naruszenia prawa, skutkującego oczywistym uzasadnieniem skargi. Na uwagę w szczególności zasługuje to, że skarżący w toku postępowania przed sądami powszechnymi nie udowodnili, iż nastąpiła jawna dla otoczenia zmiana kwalifikacji posiadania, z kolei jak przyjął Sąd Okręgowy brak przesłanki samoistnego posiadania uniemożliwił rozpoczęcie biegu terminu zasiedzenia.

Wobec tego, że część argumentacji skarżących sprowadza się do polemiki z ustaleniami faktycznymi, należy również zauważyć, że ustawodawca wyraźnie uregulował w art. 398¹³ § 2 k.p.c., iż w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Ponadto podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.